

صلاة الاضلاع

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم اداری و اقتصاد

گروه مدیریت

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی مدیریت بازرگانی گرایش مالی

تأثیر آمادگی الکترونیکی و فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار

مقایسه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه

(۲۰۰۴-۲۰۰۸)

استادان راهنما:

دکتر مهدی ابزری

دکتر سعید فتحی

استاد مشاور:

دکتر سعید صمدی

پژوهشگر

الهه سلیمانی

تیرماه ۱۳۹۰

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم اداری و اقتصاد

گروه مدیریت

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی مدیریت بازرگانی (گرایش مالی)

خانم الهه سلیمانی

تحت عنوان

تأثیر آمادگی الکترونیکی و فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار

مقایسه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه

(۲۰۰۸-۲۰۰۴)

در تاریخ ۱۳۹۰/۴/۱۳ توسط هیئت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

با مرتبه علمی دانشیار	دکتر مهدی ابزری	۱- استاد راهنمای اول پایان نامه
با مرتبه علمی استادیار	دکتر سعید فتحی	۲- استاد راهنمای دوم پایان نامه
با مرتبه علمی استادیار	دکتر سعید صمدی	۳- استاد مشاور پایان نامه
با مرتبه علمی استادیار	دکتر محمد حسین مشرف جوادی	۴- استاد داور داخل گروه
با مرتبه علمی دانشیار	دکتر کریم آذربایجانی	۵- استاد داور خارج از گروه

امضای مدیر گروه

سپاس‌گزاری

با سپاس فراوان از کلیه اساتید گرامی که اندیشه امروز من، حاصل زحمات و تلاشهای آنان است. از اساتید عالیقدر و ارجمند جناب آقایان دکتر مهدی ابزری و دکتر سعید فتحی که همواره با شکیبایی و درایت فراوان، مرا مستفیض راهنمایی های بی دریغ و ذی قیمت خود از لحاظ علمی و اخلاقی نمودند، بسیار سپاسگزارم.

از استاد گرانقد جناب آقای دکتر سعید صمدی، در مدتی که افتخار شاگردی ایشان را داشتم همواره با حوصله ای شایان تقدیر مرا از تجارب و رهنمودهای ارزشمند خویش بهره مند ساختند، نهایت تشکر و امتنان را دارم.

از مدیریت محترم شرکت بورس اوراق بهادار تهران به خاطر حمایت مالی از این پایان نامه سپاس‌گزاری می‌نمایم.

از خانواده عزیزم، دوستان و سایر عزیزانی که موجب شوق فراگیری بیشتر در من و مسبب اصلی موفقیت‌هایم می‌باشند، خالصانه و متواضعانه تشکر می‌نمایم.

الهه سلیمانی

تیر ماه ۱۳۹۰

به پاس تعبیر عظیم و انسانی‌شان از کلیله و از خودگذشتگی

به پاس عاطفه، بر سرشار و گرمای دل‌پوش و جودشان که درین سرمدی روزگار ان به‌تیرن پشتیبان است

به پاس قلاب‌های نزرکشان که در فریب است و بر سر کرد اولی‌س در پناه‌شان به شجاعت مدک‌اید

و به پاس جرئت‌های بی‌شمار که هرگز فروکش نزن کند

تقدم به:

پدر و زرم

مادر و بر با زرم

خواهر ناز و زرم

و هر سر مرئی ندو خدا کارم

از جمله ویژگی های کشورهای توسعه یافته وجود بازارها و نهادهای مالی کارآمد است که ضمن ایفای نقشی مهم در اقتصاد ، زمینه رشد اقتصادی و توسعه کشور را فراهم می آورند. بورس اوراق بهادار به عنوان یکی از اصلی ترین ارکان بازار سرمایه در کشور قادر است ضمن تجهیز و سرازیر کردن پس اندازهای راکد در کشور و سوق دادن آنها به سمت تولید ، رشد و توسعه را سرعت بخشد. یکی از عوامل موثر بر توسعه بورس اوراق بهادار ، توسعه ملی فناوری اطلاعات و ارتباطات (به عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه بهره وری در سطح خرد و کلان) و آمادگی الکترونیکی به عنوان یکی از شاخصهای اصلی اندازه گیری آن است. از جهتی دیگر ، به نظر می رسد با بهبود فضای کسب و کار ، تعداد بنگاههای خصوصی یک کشور بیشتر شود و با بهبود آمادگی الکترونیکی فرصت برای عضویت بیشتر شرکتها در بورس فراهم می شود لذا در این پژوهش ، روابط بین آمادگی الکترونیکی و فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار بررسی می شود

هدف اصلی این پژوهش، بررسی تأثیر متغیرهای آمادگی الکترونیکی و فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار می باشد. بدین منظور از الگوی EIU جهت ارزیابی آمادگی الکترونیکی ، از الگو انجام کسب و کار جهت اندازه گیری فضای کسب و کار واز عمق ، عرض و خبرگی به عنوان شاخص های توسعه بورس اوراق بهادار استفاده شده است. داده های مورد نیاز طی دوره زمانی ۲۰۰۸-۲۰۰۴ گردآوری شد. محدوده مکانی شامل ۲۰ کشور توسعه یافته و ۲۰ کشور در حال توسعه از جمله ایران می باشد. روش آماری مورد استفاده تحلیل عاملی به روش مولفه های اصلو الگوسازیمعادلات ساختاریاست. معادلات مربوط به الگومجزا برای کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه بدست آمد.

به طور کلی نتایج آزمونها نشان می دهد که آمادگی الکترونیکی بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای توسعه یافته تأثیر ندارد. اما تأثیر فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار در این کشورها مثبت و معنادار می باشد. از سوی دیگر ، در کشورهای در حال توسعه ، هر دو متغیر آمادگی الکترونیکی و فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار تأثیر مثبت و معناداری دارند.

کلید واژه ها: بازار سرمایه، توسعه بورس اوراق بهادار، آمادگی الکترونیکی ، فضای کسب و کار

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات پژوهش
۱.....	مقدمه.....
۲.....	۱-۱- تشریح و بیان موضوع.....
۴.....	۱-۲- اهمیت و ضرورت انجام پژوهش.....
۵.....	۱-۳- اهداف پژوهش.....
۵.....	۱-۴- فرضیه های پژوهش.....
۶.....	۱-۵- کاربرد نتایج پژوهش.....
۷.....	۱-۶- روش پژوهش.....
۸.....	۱-۷- تعریف نظری واژه های پژوهش.....
۹.....	خلاصه فصل اول.....
	فصل دوم: مبانی نظری پژوهش
۱۰.....	مقدمه.....
۱۱.....	۲-۱- بازارهای مالی و جایگاه آن در نظام اقتصادی.....
۱۲.....	۲-۱-۱- ابعاد توسعه مالی.....
۲۲.....	۲-۱-۲- جایگاه بورس اوراق بهادار در نظام توسعه مالی.....
۲۵.....	۲-۱-۳- شاخصهای توسعه بورس اوراق بهادار.....
۳۴.....	۲-۲- آمادگی الکترونیکی.....
۳۴.....	۲-۲-۱- تعاریف و مفاهیم فناوری اطلاعات و ارتباطات.....

۲-۲-۲- تاثیر اقتصادی فناوری اطلاعات و ارتباطات	۳۵
۲-۲-۳- آمادگی الکترونیکی	۳۷
۲-۲-۴- الگوهای ارزیابی آمادگی الکترونیکی	۳۹
۲-۲-۵- الگو ارزیابی آمادگی الکترونیکی	۴۲
۲-۳- فضای کسب و کار	۴۶
۲-۳-۱- مفاهیم و تعاریف فضای کسب و کار	۴۶
۲-۳-۲- الگوهای ارزیابی فضای کسب و کار	۴۶
۲-۳-۳- مفاهیم و ابعاد الگوی فضای کسب و کار	۵۴
۲-۶- مروری بر پژوهشهای انجام شده	۶۴
۲-۶-۱- پژوهشهای خارجی	۶۴
۲-۶-۲- پژوهشهای داخلی	۷۲
خلاصه فصل دوم	۷۵

فصل سوم: روش پژوهش

مقدمه	۷۶
۳-۱- نوع پژوهش	۷۶
۳-۲- فرضیه‌های پژوهش	۷۸
۳-۳- جامعه آماری	۷۸
۳-۴- روش گردآوری اطلاعات	۷۸

عنوان	صفحه
۳-۴-۱- روش کتابخانه ای.....	۷۸
۳-۴-۲- روش اسنادی.....	۷۹
۳-۵- الگو و متغیرهای پژوهش.....	۷۹
۳-۶- روشهای تحلیل اطلاعات.....	۸۴
۳-۶-۱- تحلیل عاملی مولفه های اصلی.....	۸۵
۳-۷- نرم افزار های مورد استفاده برایتحلیل داده ها.....	۸۹
خلاصه فصل سوم.....	۹۰

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

مقدمه.....	۹۱
۴-۱- تجزیه و تحلیل توصیفی متغیرهای پژوهش.....	۹۱
۴-۲- آزمون فرضیه های پژوهش.....	۹۴
۴-۲-۱- تحلیل عاملی مولفه های اصلی.....	۹۴
۴-۲-۲- معناداری روابط.....	۱۰۱
۴-۲-۳- شاخصهای برازندگی.....	۱۰۶
خلاصه فصل چهارم.....	۱۰۸

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها

مقدمه.....	۱۰۹
۵-۱- یافته های پژوهش.....	۱۰۹

۱-۱-۵- نتایج آزمون فرضیه های اول و سوم.....	۱۰۹
۲-۱-۵- نتایج آزمون فرضیه های دوم و چهارم.....	۱۱۰
۲-۵- محدودیت های پژوهش.....	۱۱۱
۳-۵- پیشنهادها.....	۱۱۲
۱-۳-۵- پیشنهادهای ناشی از پژوهش.....	۱۱۲
۲-۳-۵- پیشنهاد برای پژوهش های آتی.....	۱۱۳
پیوست ها	۱۱۴
پیوست شماره ۱ : محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای آمادگی الکترونیکی در کشورهای توسعه یافته.....	۱۱۴
پیوست شماره ۲ : محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای آمادگی الکترونیکی در کشورهای در حال توسعه	۱۱۵
پیوست شماره ۳ : محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای فضای کسب و کار در کشورهای توسعه یافته	۱۱۶
پیوست شماره ۴ : محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای فضای کسب و کار در کشورهای در حال توسعه.....	۱۱۷
پیوست شماره ۵ : محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای عمق بورس اوراق بهادار در کشورهای توسعه یافته.....	۱۱۸
پیوست شماره ۶ : محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای عمق بورس اوراق بهادار در کشورهای در حال توسعه.....	۱۱۹
پیوست شماره ۷ : محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای عرض بورس اوراق بهادار در کشورهای توسعه یافته.....	۱۲۰

عنوان

صفحه

پیوست شماره ۸: محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای عرض بورس اوراق بهادار در کشورهای

در حال توسعه..... ۱۲۱

پیوست شماره ۹: محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای خبرگی بورس اوراق بهادار در کشورهای

توسعه یافته..... ۱۲۲

پیوست شماره ۱۰: محاسبات آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای خبرگی بورس اوراق بهادار در

کشورهای در حال توسعه..... ۱۲۳

منابع و مأخذ..... ۱۲۴

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان
۱۳	شکل (۱-۲) اجزاء تشکیل دهنده شاخص توسعه مالی.....
۳۸	شکل (۲-۲) مولفه های آمادگی الکترونیکی.....
۳۹	شکل (۳-۲) عناصر موثر در آمادگی الکترونیکی.....
۴۵	شکل (۴-۲) الگو آمادگی الکترونیکی EIU.....
۴۷	شکل (۵-۲) اجزا رقابتمندی.....
۸۳	شکل (۱-۳) الگوی مفهومی پژوهش.....
۱۰۳	شکل (۱-۴) ضرایب مسیر در الگو کشورهای توسعه یافته.....
۱۰۳	شکل (۲-۴) مقادیر t در الگو کشورهای توسعه یافته.....
۱۰۵	شکل (۳-۴) ضرایب مسیر در الگو کشورهای در حال توسعه.....
۱۰۵	شکل (۴-۴) مقادیر t در الگو کشورهای در حال توسعه.....

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول (۱-۲) شاخص های اندازه گیری محیط نهادی	۱۵
جدول (۲-۲) شاخص های اندازه گیری محیط تجاری	۱۶
جدول (۳-۲) شاخص های اندازه گیری ثبات مالی	۱۷
جدول (۴-۲) شاخص های اندازه گیری بخش بانکی	۱۹
جدول (۵-۲) شاخص های اندازه گیری بخش غیربانکی	۲۰
جدول (۶-۲) شاخص های اندازه گیری بازارهای مالی	۲۱
جدول (۷-۲) شاخص های اندازه گیری عمق ، دسترسی به خدمات مالی	۲۲
جدول (۸-۲) : ساختار شاخص ترکیبی پی .آر.اس.....	۳۲
جدول (۹-۲) : شاخص های توسعه بورس اوراق بهادار ، مروری بر سوابق پژوهشهای خارجی.....	۷۰
جدول (۱-۴) : آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در کشورهای توسعه یافته	۹۲
جدول (۲-۴) : آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در کشورهای در حال توسعه	۹۳
جدول (۳-۴) نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای آمادگی الکترونیکی در کشورهای توسعه یافته.....	۹۵
جدول (۴-۴) نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای آمادگی الکترونیکی در کشورهای در حال توسعه..	۹۵
جدول (۵-۴) نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای فضای کسب و کار در کشورهای توسعه یافته.....	۹۶
جدول (۶-۴) نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای فضای کسب و کار در کشورهای در حال توسعه.....	۹۷
جدول (۷-۴) نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای عمق بازار در کشورهای توسعه یافته	۹۸
جدول (۸-۴) : نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای عمق بازار در کشورهای در حال توسعه	۹۸

- جدول (۹-۴): نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای عرض بازار در کشورهای توسعه یافته۹۹
- جدول (۱۰-۴): نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای عرض بازار در کشورهای در حال توسعه.....۹۹
- جدول (۱۱-۴): نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای خبرگی بازار در کشورهای توسعه یافته ۱۰۰
- جدول (۱۲-۴): نتایج آزمون امکانپذیری تحلیل عاملی برای متغیرهای خبرگی بازار در کشورهای در حال توسعه ۱۰۰
- جدول (۱۳-۴): ارزیابی معناداری متغیرها.....۱۰۱
- جدول (۱۴-۴): شاخصهای برازندگی ۱۰۶
- جدول (۱۵-۴): نتایج تایید یا رد فرضیات پژوهش ۱۰۸

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

یکی از مهم ترین بخش های اقتصاد هر کشور ، بازار سرمایه است. رسیدن به رشد و توسعه اقتصادی مطلوب ، بدون وجود نهادهای مالی کارآ و تجهیز مناسب منابع مالی ، غیر ممکن است. در این راستا سیستم های مالی کارآمد می توانند از طریق کسب اطلاعات درباره فرصت های سرمایه گذاری ، تجمع و تجهیز پس اندازها ، نظارت بر سرمایه گذاری ها و اعمال حاکمیت شرکتی ، تسهیل مبادله کالاها و خدمات و توزیع و مدیریت ریسک ، با کاهش هزینه های مبادله و کسب و تحلیل اطلاعات ، موجب تخصیص بهتر منابع و در نهایت ، افزایش رشد اقتصادی شوند. در این پژوهش سعی بر آن است تا از بین عوامل موثر بر توسعه مالی ، تاثیر آمادگی الکترونیکی و فضای کسب و کار بر روی شاخص های توسعه بورس اوراق بهادار یعنی عمق ، عرض و خبرگی بازار مورد بررسی قرار گیرد. پژوهش حاضر در پنج فصل تنظیم شده است . فصل اول ، کلیات پژوهش ، فصل دوم مبانی نظری پژوهش ، فصل سوم روش پژوهش ، فصل چهارم تجزیه و تحلیل داده ها و فصل پنجم شامل نتیجه گیری و پیشنهادات است . هدف فصل اول این است که حوزه علمی موضوع مورد مطالعه را به صورت خلاصه تشریح کند . در این فصل ، کلیات پژوهش شامل شرح و بیان مسأله ، اهداف ، اهمیت و ارزش ، کاربرد نتایج ، فرضیه ها ، قلمرو مکانی ، زمانی و موضوعی ، روش و جامعه آماری و در نهایت واژگان کلیدی پژوهش ارائه شده است.

۱-۱- تشریح و بیان موضوع

رشد سریع و بدون وقفه فناوریهای نوین در محدوده خدمات ارتباطی و اطلاعاتی، تحولات شگرفی را در جنبه های مختلف زندگی بشر امروزی، بویژه جنبه های مالی ایجاد کرده است به نحوی که دامنه تحولات، هم در ارتقاء خدمات رسانی الکترونیکی و هم در ایجاد چالش ها و مشکلات الکترونیکی بوده است. بهره گیری از خدمات کارگزاران الکترونیکی باعث گردیده تا صرفه جوئی های کلان در بخش های مختلف اقتصادی، بهبود در حذف واسطه های حرفه ای، کاهش هزینه های گزاف، افزایش کیفیت خدمات، افزایش قدرت انتخاب، کوچک سازی و افزایش نقدینگی برای افراد و سازمان ها نتیجه گردد (میرشجاعی، ۱۳۸۵). اطلاع از سطح آمادگی الکترونیکی جامعه و توان یک کشور، اولین گام در برنامه ریزی برای توسعه فناوری های اطلاعاتی و ارتباطاتی است. آمادگی الکترونیکی، درجه آمادگی و مشارکت کشورها را در جامعه اطلاعاتی جهان نشان می دهد (جلالی و همکاران، ۱۳۸۴). آمادگی الکترونیکی را می توان آمادگی (قابلیت) یک اقتصاد برای استفاده از فناوری های اطلاعات به منظور تغییر روش های سنتی کسب و کار به اقتصاد جدید تعریف کرد، اقتصادی که شامل توانایی انجام مبادلات کسب و کار در زمان واقعی، به هر شکلی، در هر جایی، در هر زمانی و با هر قیمتی است. زمانی آمادگی الکترونیکی به بهترین سطح خود خواهد رسید که اقتصاد، توانایی ایجاد فرصتهای کسب و کار جدید را داشته باشد که در غیر اینصورت انجام شدنی نیست (بویی^۱ و همکاران، ۲۰۰۲). ادبیات موجود در زمینه ارزیابی آمادگی الکترونیکی متمرکز بر دو رده ملی و سازمانی می باشد. نمونه هایی از الگوهای ارزیابی آمادگی الکترونیکی ملی شامل EIU^۲، APEK^۳، MQ^۴، CID^۵، CIDCM^۶، CSPP^۷ می باشد. الگوی EIU یکی از مهم ترین الگوهای ارزیابی آمادگی الکترونیکی، هفت شاخص را بررسی می کند که یکی از این شاخصها محیط کسب و کار می باشد (جعفری، ۱۳۸۸).

فضای کسب و کار شامل مجموعه ای از شاخص های کمی مربوط به مقررات کسب و کار و حمایت از حقوق مالکیت که براساس یازده مرحله از عمر یک کسب و کار (شروع کسب و کار، اخذ مجوزها،

¹ Bui

² The Economist Intelligence Unit

³ The Asian Pacific Economic Cooperation (APEC) Electronic Commerce Steering Group

⁴ Mosaic Group

⁵ The Center for International Development at Harvard and IBM

⁶ University of Maryland, Center for International Development and Conflict Management

⁷ Computer Systems Policy Project

استخدام نیروی کار ، ثبت مالکیت ، اخذ اعتبار ، حمایت از سرمایه گذاران ، پرداخت مالیات ، تجارت فرامرزی ، انحلال یک فعالیت ، الزام آور بودن قراردادها و استفاده از زیر ساختها (تنظیم شده است. این الگو امکان مقایسه میان اقتصاد کشورهای مختلف را در هر زمانی فراهم می کند. پروژه انجام کسب و کار^۱ (۲۰۱۰) هفتمین گزارش سالانه گروه بانک جهانی است که به کنکاش در خصوص چارچوب بهبود فضای کسب و کار و شناسایی چالشهای موجود جهت ارتقا وضعیت فضای کسب و کار می پردازد. در گزارش منتشره شاخصهای کمی مربوط به مقررات کسب و کار و حمایت از حقوق مالکیت در میان ۱۸۳ کشور جهان مورد مقایسه قرار می گیرد. در این گزارش مقرراتی که یازده مرحله از عمر یک کسب و کار را متأثر می سازد ، مورد ارزیابی و مقایسه قرار می گیرد. اصلاح فضای کسب و کار و بهبود شاخصهای آن در عرصه جهانی ، گامی مثبت و اساسی در جهت تقویت جنبه مشارکت بخش خصوصی در عرصه اقتصاد ، ارتقا سطح اشتغال و تولید محسوب می شود و باعث ورود سرمایه گذاران خارجی و ارتقا و تسهیل ورود فناوری می شود. (احمدی ، ۱۳۸۷) وظیفه اولیه بورس ، تدارک سرمایه برای دولت ، بخش خصوصی و صنعت است که در قالب جمع آوری پس اندازها و نقدینگی بخش خصوصی به منظور تامین مالی پروژه های سرمایه گذاری بلند مدت صورت می گیرد. از سوی دیگر بورس مرجع رسمی مطمئنی است که دارندگان پس اندازهای راكد می توانند محل نسبتا مطمئن سرمایه گذاری را در آنجا جستجو و مازاد وجوه خود را برای سرمایه گذاری در مشارکت ها به کار انداخته و یا با خرید اوراق قرضه از سود معین تضمین شده ای برخوردار شوند. (حاجی مراد خانی ، ۱۳۸۶)

کشورها با این تهدید مواجه هستند که اگر شکاف دیجیتالی در حال رشد در داخل کشور و یا میان کشور خود با سایر کشورها را شناسایی نکنند ، دچار عقب ماندگی می شوند. توسعه بورس اوراق بهادار نمودی از رشد اقتصادی یک کشور تلقی میشود. عوامل موثر بر توسعه بورس اوراق بهادار را می توان در مواردی چون درآمد ، نرخ پس انداز ، نرخ سرمایه گذاری ، نقدشوندگی بورس اوراق بهادار ، بی ثباتی اقتصاد کلان ، آزادسازی بورس اوراق بهادار ، سیستم های تجاری الکترونیکی کاملا خودکار ، برنامه های خصوصی سازی ، اصلاحات نهادی ، محیط قانونی ، محیط اقتصادی و اجتماعی ، سطح توسعه موسسات مالی واسطه ای و قوانین بورس اوراق بهادار دانست (ناسیر^۲ و همکاران ، ۲۰۰۷؛ تور^۳ و همکاران ، ۲۰۰۶؛ بلک^۴ ، ۲۰۰۱؛

^۱ Doing Business

^۲ Naceur

^۳ Torre

^۴ Black

بویکری^۱ و همکاران ، ۲۰۰۷). توسعه بورس اوراق بهادار می تواند از طریق سه مشخصه اصلی عمق (با شاخصهایی نظیر سرمایه بازار، ارزش معاملات ، نسبت گردش)، عرض (با شاخصهایی نظیر متوسط اندازه شرکتهای پذیرفته شده ، ترکیب بخشی ، نرخ قابلیت سرمایه گذاری) و کارایی (با شاخصهایی نظیر آزادی در ورود ، گزارش دهی اطلاعات ، استانداردهای حسابداری) توصیف شود. (میلر، ۲۰۰۲)

از آنجائیکه یکی از عوامل موثر بر توسعه بورس اوراق بهادار ، ارتقای بهره وری و کارآیی سرمایه ناشی از توسعه فناوری اطلاعات است و آمادگی الکترونیکی به عنوان یکی از شاخصهای اصلی اندازه گیری فناوری اطلاعات و ارتباطات می باشد، به نظر می رسد با بهبود فضای کسب و کار ، تعداد بنگاههای خصوصیک کشور بیشتر شود و با بهبود آمادگی الکترونیکی فرصت برای عضویت بیشتر شرکتهای در بورس فراهم شود. لذا در این پژوهش ، روابط بین آمادگی الکترونیکی و فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار بررسی می شود.

۱-۲- اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

خرید و فروش سهام بنگاههای دولتی و غیر دولتی در بورس هر کشور، نشانه حرکت سرمایه و پول در جایگاه واقعی خود است. هرچه این حرکت در کشوری پویا تر و قدرتمند تر باشد، اقتصاد آن کشور پر رونق تر و شکوفا تر خواهد بود. در واقع "بورس" مسیر تلاقی سرمایه های مردمی است. لذا لازم است صاحبان کسب و کار و پس انداز، شناختی هر چند گذرا از ساز و کارهای بورس و نحوه عملکرد آن داشته باشند. هرچه اقتصاد سالم تر و چشم انداز آن امیدوارکننده تر باشد، تمایل به مشارکت در فعالیتهای اقتصادی نیز بیش تر می شود. و بورس رونق می گیرد و به همین دلیل است که بورس را "دماسنج اقتصاد کشورها" نامیده اند. (حاجی مراد خانی، ۱۳۸۶) ارزیابی آمادگی الکترونیکی در هر کشور باید مطابق شرایط اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی ، جغرافیایی و سیاسی آن کشور صورت گیرد.

برخی از علل اثرات گسترش مبادلات الکترونیکی در بازارهای مالی عبارتند از افزایش پیشرفتهای فناوری ، کاهش هزینه های مبادله ، افزایش شفافیت قیمت ، جهانی شدن بازارهای مالی ، حذف واسطه گری ، یکپارچگی ، دستیابی به اعتبار. (جعفروند آذر ، ۱۳۸۲)

¹ Boubakri

عوامل بازدارنده در زمینه رونق، رشد مستمر و توسعه فعالیت بورس های جهان را می توان به دو گروه عوامل درونی و بیرونی تقسیم نمود. عوامل بیرونی بستگی مستقیم به درجه توسعه یافتگی اقتصادی، اجتماعی و میزان فعالیت بخش خصوصی، رشد فرهنگ بورس، وضعیت نقدینگی و پس انداز مردم، رونق اقتصادی و رشد صنایع و نوع نگرش دولتها در رابطه با نقش مردم در سرنوشت اقتصادیشان دارد. عوامل درونی به معنی بی نقص بودن عملکرد بورس در امکان دستیابی به حاکمیت نهایی عرضه تقاضا دارد. هر قدر عملکرد یک بازار بورس از این امر دورتر باشد، کسب اعتبار و تحقق شرایط مطلوب در این بازار مشکلتر خواهد بود. (آقا نجفی، ۱۳۷۴)

براساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن ۲۹۹۱ هزار نفر بیکار در جامعه وجود دارد. به عبارت دیگر نزدیک به ۱۳ درصد از جمعیت فعال ۲۳ میلیونی کشور بیکار هستند. یکی از دلایل بیکاری بلند مدت در ایران نامساعد بودن فضای کسب و کار است. (احمدی، ۱۳۸۷)

توسعه بورس اوراق بهادار برای کارآیی سرمایه گذاری در این بازارها اهمیت دارد. کشورها می توانند با ارتقای برنامه های خصوصی سازی و ایجاد تنوع در ابزارهای مالی به رونقی سریع در کارآیی سرمایه گذاری دست یابند. در صورتی که تنوع ابزارهای مالی در بورس اوراق بهادار افزایش یابد و در اختیار تمامی قسمتها در بخش خصوصی قرار گیرند در آن صورت رقابت افزایش می یابد، نوآوری و ابتکار ارتقاء پیدا می کند و از این طریق کارآیی سرمایه گذاری افزایش می یابد.

۱-۳- اهداف پژوهش

- ۱) تعیین تأثیر آمادگی الکترونیکی بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای توسعه یافته
- ۲) تعیین تأثیر آمادگی الکترونیکی بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای در حال توسعه
- ۳) تعیین تأثیر فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای توسعه یافته
- ۴) تعیین تأثیر فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای در حال توسعه

۱-۴- فرضیه های پژوهش

- ۱) آمادگی الکترونیکی بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای توسعه یافته تأثیر دارد.
- ۲) آمادگی الکترونیکی بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای در حال توسعه تأثیر دارد.
- ۳) فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای توسعه یافته تأثیر دارد.
- ۴) فضای کسب و کار بر توسعه بورس اوراق بهادار در کشورهای در حال توسعه تأثیر دارد.